

Åpen yngelrâte – status per juli 2020

Derfor reiser vi til Finland

Våren 2020 ble det på nytt påvist positivt funn av bakterien *Melissococcus plutonius* fra bie-nedfallsprøve fra Agder. Prøven var fra en stor yrkesbirøkter, og den var kun svak positiv. Det ble derfor ønsket å verifisere funnet ytterligere. Bakterien gir sykdommen åpen yngelrâte hos bier. Sykdommen er klassifisert som en B-sykdom i Norge, og er en alvorlig sykdom som krever systematisk bekjempelse for å kontrollere og hindre videre smitte. Både Mattilsynet, referanselaboratoriet, Norges Birøkerlags styre og sekretariat og aktuelle birøkter har hatt flere tverrfaglige møter for å diskutere videre framgangsmøte, både for å få verifisert smitten, vurdere om strategien som ble lagt i 2010 er moden for justeringer, og for å sikre at alle våre valg og beslutninger tas ut fra et best mulig faglig grunnlag og oppdatert kunnskap. Denne gruppen av ulike instanser har jobbet godt sammen, stilt kritiske spørsmål, vurdert, justert og delt åpent sin kompetanse for å ta gode valg for fremtiden.

Norges Birøkerlag mener det er avgjørende at næringen og affiserte birøktere i Agder både forstår og støtter opp om ordningen og bekjempelsesprogrammet. Birøkterne i Agder er avgjørende for at videre bekjempelse kan skje på en god og effektiv måte. Uten deres tillitt og støtte har ikke programmet reel verdi. Organisasjonen har derfor ønsket en grundig, god og åpen diskusjon bygget på tilgjengelig kunnskap og med fokus på hva vi trenger å vite mer om. Ut fra innspill fra birøktere, kunnskapen man har knyttet til bekjempelsesprogrammet, analysemetoden og erfaringsgrunnlaget etter 10 år med bekjempelse, mener man det vil være svært gunstig å tilegne seg ny kunnskap om bakteriestammen i Norge per i dag.

Viktige spørsmål som vi konkret ønsker svar på er:

- Er det den samme bakteriestamme som i 2010?
- Hvor aggressiv er bakterien nå?
- Og hvor lang tid tar det før bifolk med positivt utslag på PRC test, ev. utvikler sykdom?

Vi ønsker også å få avkreftet (ev. bekreftet) om dødt DNA fra eksempelvis resirkulert voks kan gi positive tester. NMBU viser til at deres protokoller, kontrolltester, undersøkelser, bie-tester og erfaring underbygger og gir god dokumentasjon på at når det påvises DNA vha. real time PCR ved NMBU, er dette DNA fra levende bakterier - som på sikt vil utvikle sykdom i kubene. Rent teoretisk kan det kun være DNA fra døde bakterier som er påvist, men sannsynlighet og erfaring taler ikke for dette. Vi ønsker å se nærmere på denne problemstillingen i forsøket.

Norges Birøkerlag har søkt Mattilsynet (som er utøvende instans når det gjelder regelverk knyttet til mat og dyr i Norge) om muligheten for å forske på bifolkene som vha. real time PRC metoden har testet positivt for bakterien. Dette fikk vi godkjenning til. I og med at Mattilsynet krever sanering av positive bifolk pga. faren for spredning av sykdommen, kan vi ikke gjøre forsøket i Norge. I Finland er imidlertid sykdomsbekjempelse og lovverket knyttet til biesykdommer helt annerledes, og de har stilt seg positive til å hjelpe oss med å stille bifolkene og ta ut alle aktuelle prøver. Også i Finland gjennomføres streng smittekontroll, stor radius til andre bifolk og full kontroll på alt av utstyr og honning.

I samarbeid med aktuell birøkter, Mattilsynet og referanselaboratoriet har Norges Birøkerlag valgt ut aktuelle bifolk til forsøket. Disse fraktes i midten av juli 2020 til Finland. Vi vil holde våre medlemmer løpende oppdatert på hvordan forsøket går. Det er spennende tider fremover. Vi ser frem til ny kunnskap og kompetanse, og til å dele denne med næringen.

Camilla Larsen 6. juli 2020

